

Аллоҳ фосиқ қавмларни ҳидоят қилмас

19:00 / 17.06.2025 838

Аллоҳ таоло шундай марҳамат қилади:

إِذَا إِنَّا أَعْتَدْنَا وَمَا شَهِدْتَهُمَا مِنْ أَحَقُّ لَشَهَدْنَا بِاللَّهِ فَيُقْسِمَانِ الْأَوْلَيْنِ عَلَيْهِمْ أَسْتَحَقُّ الَّذِينَ مِنْ مَقَامَهُمَا يَقُومَانِ فَتَأَخَّرَانِ إِنَّمَا أَسْتَحَقُّ أَنَّهُمَا عَلَى عُرِّ فَإِنَّ

الظَّالِمِينَ لَمِنَ ﴿١٠٧﴾

«Агар икковларининг гуноҳга борганлари билиниб қолса, ўринларига устиларига ноҳақлик тушганлардан иккита яқинроқлари турурлар ва: «Шубҳасиз, бизнинг гувоҳлигимиз уларнинг гувоҳликларидан тўғрироқ ва биз тажовуз қилмадикки, у ҳолда, албатта, золимлардан бўлиб қолурмиз», - деб Аллоҳ номи ила қасам ичарлар» (Моида сураси, 107-оят).

Вафот этаётган одамнинг васиятига гувоҳлар томонидан хиёнат содир бўлгани, худди Адий билан Тамийм тилла суви юритилган кумуш жомни маккаликларга сотганига ўхшаб, билиниб қолса, албатта, ўша хиёнат меросхўрларга зарар етказди. Иш қозилик ҳузурида кўрилган пайтда энг яқин меросхўрлардан иккиталари ўз ҳақларига хиёнат бўлганини исботлаш учун, ўша хиёнат қилган икки гувоҳнинг қасами ўрнига, уларнинг ёлғончилигини фош этиш учун

«Шубҳасиз, бизнинг гувоҳлигимиз уларнинг гувоҳликларидан тўғрироқ ва биз тажовуз қилмадикки, у ҳолда, албатта, золимлардан бўлиб қолурмиз», - деб Аллоҳ номи ила қасам ичарлар».

Қозилар ушбу қасамни эътиборга оладилар. Шундай қилиб, кишиларнинг ҳақ-ҳуқуқлари зое бўлмайди. Аммо мусулмонлар, худди бошқа ишларда шариат ҳукмларига риоя этмаётганларидек, васият пайтида ҳам кўпинча гувоҳ келтирмайдилар ва бунинг оқибатида кўпдан-кўп мусибатларга дучор бўладилар. Етимларнинг, бева-бечораларнинг, меросхўрларнинг ҳақ-ҳуқуқлари билиб-билмай поймол этилади. Васият пайтида гувоҳ келтириш қанчалик зарур эканини ушбу оятдан билдик. Ҳатто мусулмон гувоҳ топилмаса, номусулмон гувоҳга ҳам ишонилади. Агар ишончли бўлмаса, қасам ичириб бўлса-да, гувоҳ келтирилади. Амр шундай.

Одатда бир одам вафот этадиган бўлса, орқасидан кўп ишлар қолади. Тириклик пайтида олди-бердилари бўлган, кимлардадир ҳаққи бор, кимларнингдир унда ҳаққи бўлиши мумкин. Бундан ташқари, қолдираётган меросида – молу мулкида ҳам аниқланиши лозим бўлган муомалалар бордир. Агар инсон ўлаётиб, васият қилмаса, қариндошлар ўртасида турли келишмовчиликлар, уруш-жанжаллар келиб чиқиши турган гап. Васият қилинса-ю, гувоҳ бўлмаса ҳам худди шу ҳол бўлади. Бу каби кўнгилсизликлар шариатга амал қилиш билан ўртадан кўтарилади.

Шундай савол туғилиши мумкин: «Бугунги кунда бунақа муомалаларни ҳужжатлаштириш воситалари ривожланиб кетди. Мисол учун, қоғозга ёзиб, имзо қўйиш, овоз ёзиш жиҳозига васият қилувчининг овозини ёзиб қўйиш ёки жонли суратга овози билан олиб қўйиш мумкин. Демак, гувоҳнинг нима кераги бор?» Бу саволга жавоб шулки, аввало, Аллоҳнинг амрларини бажариш ибодат ҳисобланади. Яъни мусулмон киши шариат ҳукмларини суриштирмай, амалга ошириши керак. Бу ҳукмга фалон нарса учун амал қилинар эди, у нарса қолмади. Энди амал қилмай қўйса ҳам бўлаверади, дейишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

«Тафсири Ҳилол» китоби асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2024 йил 22 октябрдаги 02-07/6395-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.